

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky, JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Bohuslava Hnízдила, JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **S. O. O.**, zastoupeného JUDr. Vladimírem Čarňanským, advokátem se sídlem Vodičkova 41, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 9. 2008, č. j. 28 Az 18/2008 - 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 30. 9. 2008, č. j. 28 Az 18/2008 - 31, zamítl žalobu proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 18. 3. 2008, č. j. OAM-1-828/VL-10-12-2007, kterým nebyla žalobci (dále jen „stěžovatel“) udělena mezinárodní ochrana podle §§ 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění rozsudku krajský soud dospěl k závěru, že žaloba stěžovatele nebyla důvodná. Stěžovatel ke svému odchodu ze země původu uvedl, že měl obavy z pronásledování jeho osoby hnutím MASSOB, a to v souvislosti se zabitím svých adoptivních rodičů, kdy měl převzít funkci náčelníka etnika po svém otci. Tvrdil, že jeho rodiče nesouhlasili s násilnými akcemi tohoto hnutí, aktivně proti jeho činnosti vystupovali na jimi pořádaných akcích a vyzývali ostatní občany k obraně. Stěžovatel byl neustále sledován při jízdách osobním automobilem. Z obavy o život vycestoval poté, kdy byt jeho přítele měl být „prohledán“. Krajský soud po zhodnocení všech okolností případu považoval tvrzení stěžovatele za nevěrohodná. Poukázal na zásadní nesrovnalosti a rovněž neznalosti stěžovatele, které se v průběhu správního řízení objevily a na které zcela oprávněně ministerstvo upozornilo. Nesrovnalosti se týkají popisu způsobu získání víza, doby přestěhování do města Jos a intenzity tvrzeného pronásledování. Nevěrohodné je i tvrzení stěžovatele, že během pětiměsíčního neustálého pronásledování jej stoupenci hnutí MASSOB, kteří usilovali o jeho život, nezabili s vysvětlením, že jej ochránil Bůh. Stěžovatel nebyl schopen poskytnout bližší informace ohledně činnosti hnutí MASSOB a nedokázal odpovědět, co znamená Hnutí za obnovení samostatnosti státu Biafra (hnutí MASSOB). Krajský soud poukázal na to, že stěžovatelem uváděné informace jsou zainteresovaným subjektům

obecně známé a běžně dostupné v médiích a uvedl, že pro případ, kdy není žadatel o azyl schopen doložit ke svému tvrzení o důvodech odchodu žádný důkaz, což je situace převažující, musí si být jednoznačně vědom důležitosti informací vyřčených před správním orgánem. Ty totiž v kontextu se získanými zprávami o zemi původu posléze slouží jako podklad pro rozhodnutí. Váhavé, vyhýbavé či nepřesné informace, které navíc žadatel v průběhu řízení ještě mění, jsou v závěru při porovnání s objektivními informacemi chápány jako účelové, nevěrohodné a pro azylové řízení nedostatečné. Je totiž nutno vycházet z toho, že udělení azylu je institut výjimečný, když jeho účelem je poskytnout ochranu jen tomu, kdo cítí skutečnou obavu z pronásledování z důvodů v zákoně o azylu uvedených. Pravdivost tvrzení žadatele a hodnověrnost jeho osoby jsou přitom základem, z něhož se v azylovém řízení nutně vychází, neboť skutečnosti, o kterých žadatel tvrdí, že byly důvodem jeho odchodu či důvodem vzniku jeho obav z návratu, mohou být ověřeny zpravidla jen rámcově. Potřebnou věrohodnost přitom sama osoba, a tím i její příběh, nutně ztrácí, je-li nepravdivost jejích tvrzení zjištěna nebo jde-li o tvrzení, která jsou v celkovém kontextu věci nemožná a vyloučena. A to je právě daný případ, když ve výpovědích stěžovatele byla zjištěna celá řada zásadních a výše specifikovaných nesrovnalostí.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost. V kasační stížnosti namítal, že krajský soud pochybil, neboť neakceptoval v žalobě vytýkanou vadu nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Pokud ministerstvo pochybovalo o věrohodnosti tvrzení stěžovatele, mělo zajistit důkazy, které by jejich věrohodnost vyvrátily nebo zpochybnily (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57). Za takové důkazy však nelze považovat Zprávu Ministerstva zahraničí USA, Informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR či databázi ČTK, které prokazují pouze obecnou situaci v zemi původu žadatele o azyl. Ministerstvo si tedy mělo obstarat důkazy o činnosti MASSOB a také o okolnostech smrti rodičů stěžovatele, neboť pouze tak by zjistilo skutkový stav, o kterém by již nebyly důvodné pochybnosti, a který by respektoval práva stěžovatele tak, jak to předpokládá ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Pokud jde o jeho výklad, lze pro stručnost odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS.

Nejvyšší správní soud považuje za potřebné zdůraznit především skutečnost, že významným hlediskem byla jak pro úvahy ministerstva, tak pro závěry krajského soudu otázka zásadních rozporů ve výpovědích stěžovatele vážících se k azylově relevantním

důvodům, způsobujících nevěrohodnost jeho výpovědi a svědčících o účelovosti jeho tvrzení.

K této problematice se již Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 11. 5. 2005, č. j. 3 Azs 246/2004 - 40, www.nssoud.cz, v němž vyslovil (ve vztahu k tehdy ještě účinnému správnímu řádu z roku 1967), že „není v rozporu se zásadami správního řízení (§ 3 správního řádu) ani s konkrétními povinnostmi správního orgánu při zajišťování podkladů pro vydání rozhodnutí (např. § 32 odst. 1 správního řádu), jestliže správní orgán při zjišťování skutkového stavu neuzná či zpochybní některá tvrzení účastníka řízení, jež nelze jinak ověřit nebo jež lze ověřit jen s mimořádnými obtížemi, jestliže se jiná tvrzení účastníka, jež mají z hlediska předmětu řízení zásadní význam, ukázala být nepravdivá nebo zásadním způsobem vnitřně rozporná.“ Otázka věrohodnosti výpovědi žadatele byla v minulosti řešena také Vrchním soudem v Praze, který v rozsudku ze dne 29. 1. 2002, č. j. 5 A 746/2002 – 31 dospěl k závěru, že „pravdivost tvrzení žadatele a hodnověrnost jeho osoby jsou základem, z něhož se v azylovém řízení nutně vychází, neboť skutečnosti, o nichž žadatel tvrdí, že byly důvodem jeho odchodu či důvodem vzniku jeho obav z návratu, a případné důkazy, jichž se na podporu svých tvrzení takový žadatel dovolává v rámci azylové procedury, mohou být ověřeny zpravidla toliko rámcově. (...) Potřebnou věrohodnost sama osoba, a tím i její příběh, nutně ztrácí, pakliže je nepravdivost tvrzení opakovaně zjištěna a nasvědčuje tak tomu, že k odchodu z vlasti vedly žadatele skutečnosti jiné, než jím tvrzené.“

Při zjišťování skutkového stavu je třeba předně vycházet z toho, zda stěžovatel unesl břemeno tvrzení. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 - 105, (publikovaný na www.nssoud.cz), vyslovil, že „k tomu, aby mohlo ministerstvo posoudit, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje některou z podmínek uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, je nutné, aby žadatel srozumitelně a dostatečně určitě tvrdil skutečnosti, ve kterých spatřuje existenci některé z podmínek pro udělení azylu. [S] těmito tvrzeními je pak ministerstvo povinno se náležitě vypořádat a posoudit, zda tvrzení žadatele odůvodňují či neodůvodňují udělení azylu. Ministerstvo je zpravidla povinno porovnat tvrzené skutečnosti s informacemi o zemi původu, které si před vydáním rozhodnutí obstará. Naproti tomu v případě, že žadatel svoji povinnost tvrzení nesplní, a to buď tak, že vůbec netvrdí žádné skutečnosti, nebo že na podkladě jeho neurčitých nebo rozporuplných skutečností nelze zjistit, jaké jsou skutečné důvody jeho odchodu ze země původu, resp. důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nemůže ministerstvo v takovém případě shledat existenci podmínek pro udělení azylu. Ministerstvo totiž za takové situace nemůže posoudit, zda tvrzení žadatele odůvodňují či neodůvodňují přiznání azylu, neboť zde nejsou srozumitelná a určitá tvrzení, která by správní orgán mohl ve smyslu jednotlivých podmínek pro udělení azylu posuzovat a případně porovnávat s informacemi o zemi původu. Jsou-li tvrzení rozporná, nelze učinit jednoznačný závěr o tom, která z rozporných tvrzení by měl správní orgán ve vztahu k jednotlivým podmínkám pro udělení azylu považovat za důvody, ve kterých žadatel spatřuje podmínky pro udělení azylu. Nevěrohodnost tvrzení na podkladě uvádění rozporuplných tvrzení znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele podmínky pro udělení azylu.“

Posuzováním žádosti o azyl, v níž žadatel uvádí nevěrohodné skutečnosti ve vztahu k azylově relevantním důvodům, se Nejvyšší správní soud dostatečně zabýval také např. v rozsudcích ze dne 19. 8. 2004, č. j. 4 Azs 152/2004 - 36, ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 - 40 a ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63 (všechny dostupné na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s hodnocením krajského soudu (a také ministerstva), že výpověď stěžovatele je nevěrohodná, vykonstruovaná a nepřesvědčivá. Rozpory v jeho výpovědi se týkají intenzity tvrzeného pronásledování, kdy v žádosti tvrdil pronásledování ve městě Osun pouze dvakrát, zatímco v pohovoru tvrdil každodenní pronásledování i ve městě Jos. Tento rozpor je z hlediska předmětu řízení zásadní, Nejvyšší správní soud si je však vědom, že některé rozpory mohou vzniknout nepřesným překladem či nejasným vyjádřením žadatele. Vzhledem k tomu, že stěžovatelova výpověď obsahovala více rozporů a nevěrohodných tvrzení, považuje Nejvyšší správní soud za nepravděpodobné, aby veškeré rozpory vznikly výše uvedeným způsobem. Stěžovatel při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany totiž uvedl, že se přestěhoval z města Jos po zabití rodičů v červnu 2007. V tomtéž pohovoru popsal autonehodu v prosinci 2006, kdy po měsíční hospitalizaci z obavy o život v důsledku pronásledování členy hnutí MASSOB z města Jos odešel. Další rozporuplné tvrzení stěžovatele spočívá v tom, že při pohovoru uvedl, že mu členové hnutí MASSOB usilovali o život, ale přitom mu připadalo přirozené, že během pětíměsíčního neustálého pronásledování jej stoupenci MASSOB nezabili. Stěžovatelova tvrzení pak nelze považovat za věrohodná i s ohledem na obsah jeho dalšího vyjádření, ve kterém nebyl schopen poskytnout informace ohledně hnutí MASSOB, nevěděl co znamená Hnutí za obnovení samostatného státu Biafra (hnutí MASSOB). Další skutečností, jež zpochybňuje tvrzení stěžovatele, je způsob, jakým získal vízum do České republiky. Stěžovatel tvrdil, že vízum mu zajistil kamarád v Abuji. Podle informace ministerstva zahraničí č. j. 306986/2006-KO/5 „je základní podmínkou při podání žádosti o vízum, kterou zastupitelský úřad České republiky v Nigérii důsledně dodržuje, osobní přítomnost žadatele na zastupitelském úřadu, a to i v případě, že žadatel cestuje s dětmi“. Z hlediska celkové věrohodnosti stěžovatele lze konstatovat, že jeho tvrzení jsou obecná a trpí vnitřními rozpory (srov. čl. 4 odst. 5 Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany /„kvalifikační směrnice“/ a Příručky UNHCR /§ 195 - § 204/).

Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou námitku stěžovatele, že byla porušena ustanovení § 2 odst. 3 a § 3 správního řádu týkající se zjišťování skutkového stavu, neboť z odůvodnění rozhodnutí ministerstva je zřejmé, jakým způsobem konfrontovalo údaje stěžovatele s informacemi o zemi původu a na základě jakých skutečností dospělo k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Přesto, že stěžovatel sám uplatňuje nezbytnost provedení dalších důkazů, neuvedl žádné konkrétní návrhy na doplnění dokazování. Vzhledem k tomu, že podle názoru Nejvyššího správního soudu jsou závěry ministerstva i krajského soudu v souladu se zákonem, neshledal potřebu dalšího doplňování dokazování.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu dává dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti a nebyl shledán ani jiný důvod k přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud v posuzované věci neshledal přesah vlastních zájmů stěžovatelů ani pochybení v postupu krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů. Kasační stížnost proto odmítl jako nepřijatelnou podle ustanovení § 104a s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 12. března 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu